კვირა ივნისი 13 ფასი 10 კაპ.

მათრახი

№ 24 — სალამური

ყოველ-კვირეული იუმორ. ჟურნალი.

ლითოგრაფია ს. ბიხოვისა.

ს პ ო რ ტ ი.

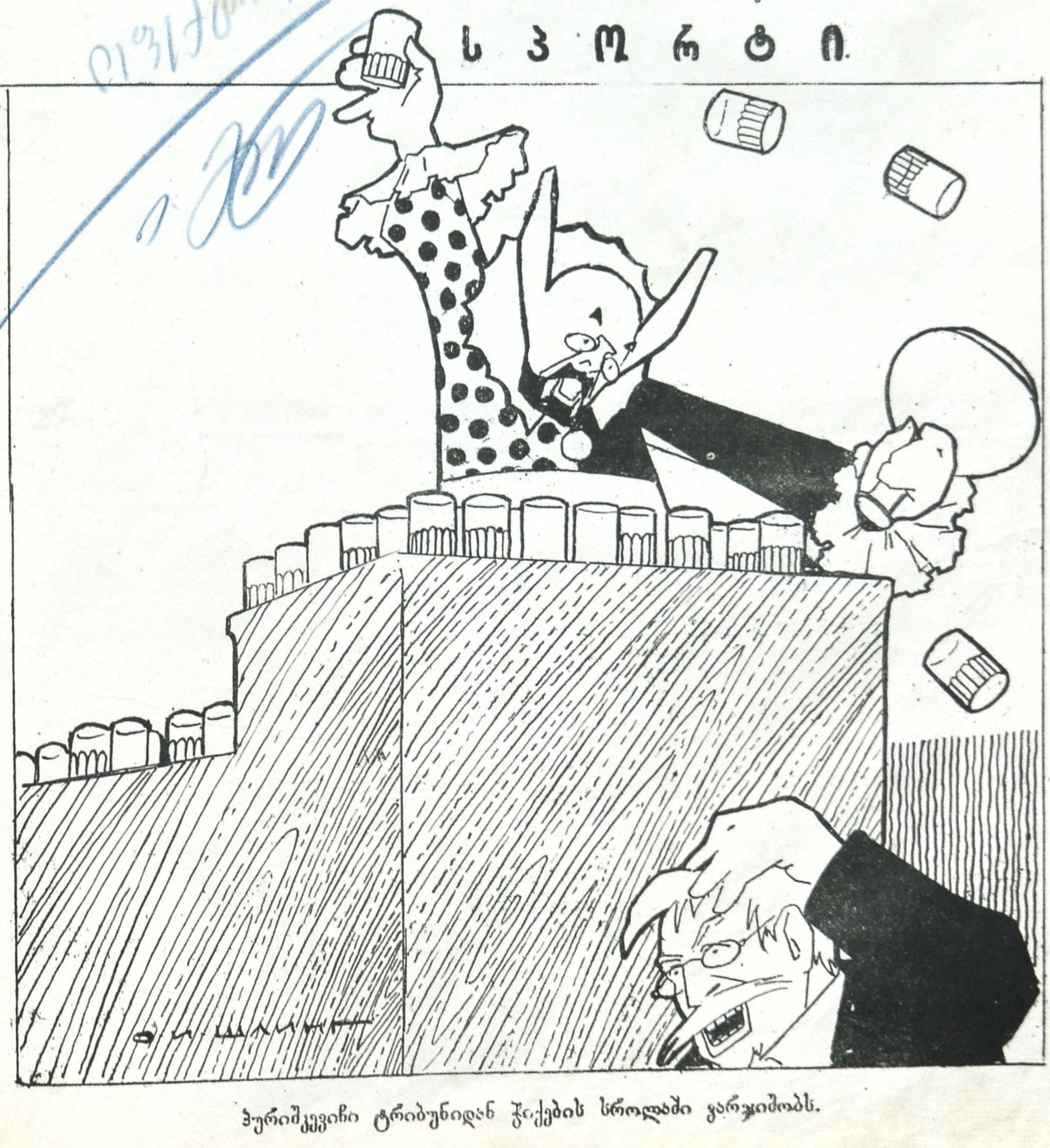

პურიშკევიჩი ტრიბუნიდან ჭიქების სროლაში ვარჯიშობს.

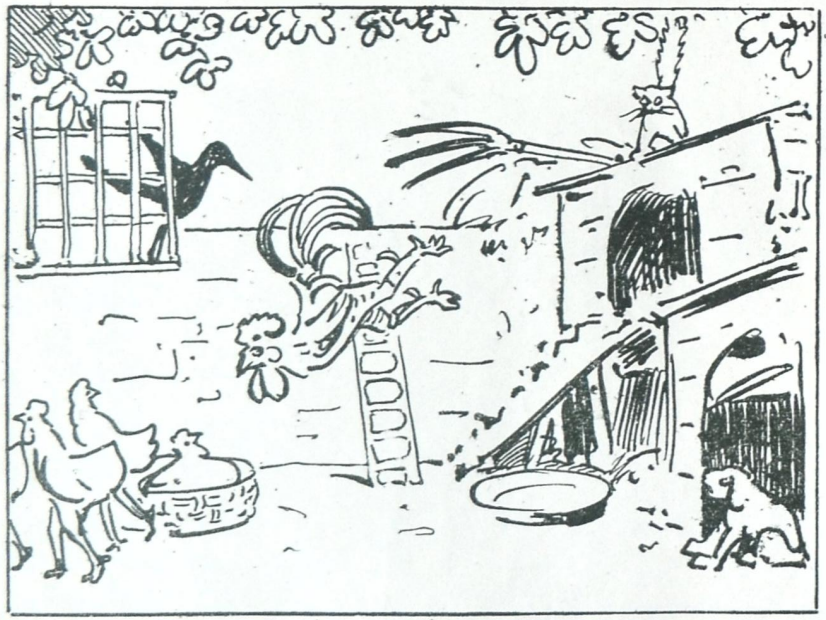

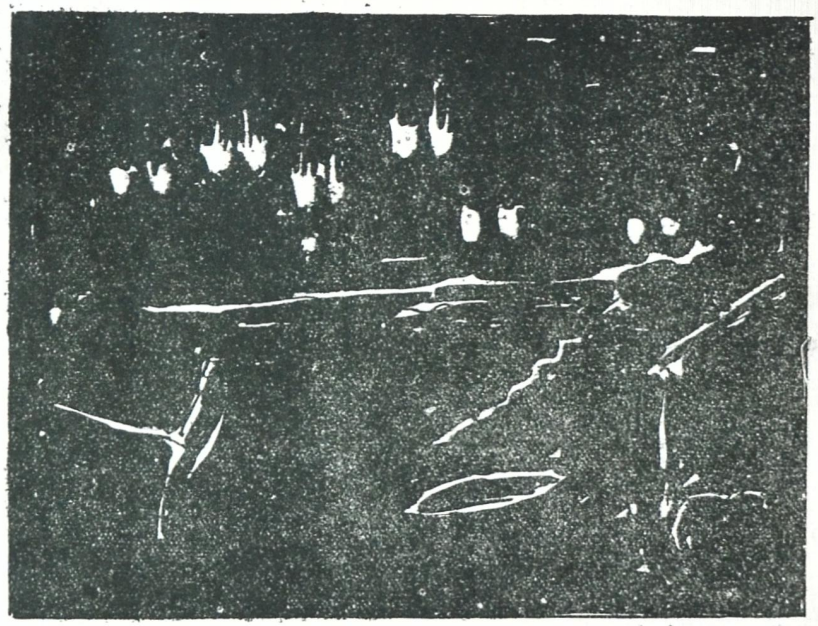

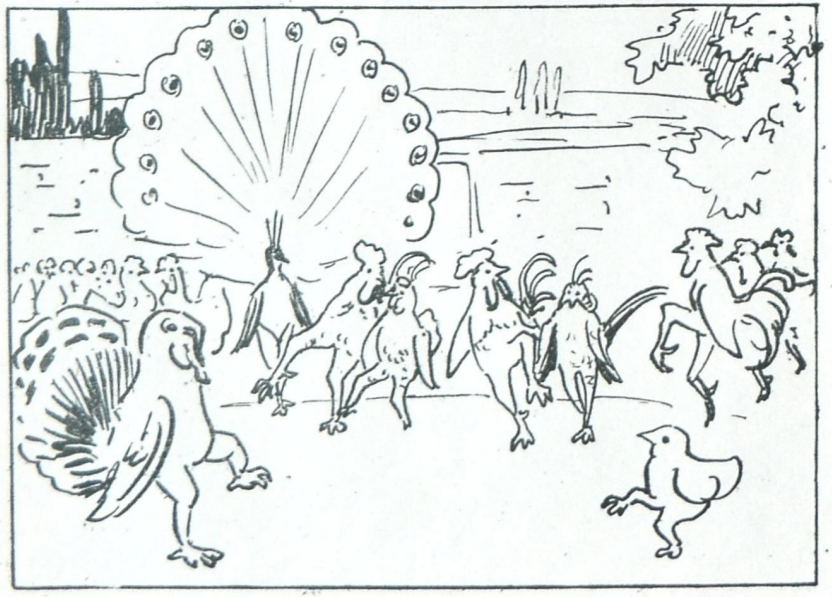

ამ სურათის ახსნა იხილე მე-14 გვერდზე.

დ ე პ ე შ ე ბ ი.

სამტრედია. მამასახლისის არჩევნებია. გვესტუმრა მაზრის უფროსი. ხალხი ღელავს. ყველას მამასახლისობა უნდა. კენჭი იყარეს: ყოფილმა ვაქარმა, დღეს გაკოტრებულმა იოსებმა და ყოფილმა მამასახლისმა, დღეს გავაჭრებულმა სპირიდონ ახობაძემ.

გამარჯვება უკანასკნელს დარჩა.

ქუთაისი. ადგილობრივმა „დესიატნიკებმა" დაადგინეს: საღამოს ექვსი საათიდან სამიკიტნოში აღარ შევიდენ. ვინც ამ დადგენილებას დაარღვევს, მას ორი ჩაფი ღვინით დააჯარიმებენ.

ქუთაისი. ფოსტის უფროსის მოადგილეს საშინელი სიზმარი ეჩვენა: „თითქო ფოსტა განყოფილებას ძარცვავდენ!" ასტყდა აურ ზაური მოხდ სამხედრო გამოძიება და გამოირკვა, რომ ფოსტას არაფერი საფრთხე არ მოსვლია, ხოლო სიზმრის ავტორის საქმე ცოტა ვაგლახათ ყოფილა.

ბორჯომი. როგორც გავიგეთ, ადგილობრივ მცხოვრებლებს შუამდგომლობა აღუძრავთ, რომ ისიდორე სიხარულიძე ისევ უკან დააბრუნონ, რადგან სამტრედიელებს უიმისოთაც ბლომათ ყავთ მემუშტ-კრივენიო.

(ქოტის საგენტო)

დიდი-ჯიხაიში. 30 მაისის ყრილობაზე ბოქაულის მიერ წამოყენებული საკითხი „პრისტავის" დაქირავების შესახებ „ჩაფლავდა". ამ გარემოებამ მეტათ ატკინა გული სტატსკი სოვეტნიკ ქ. ლორთქიფანიძეს, გ. სანაძეს და ადგილობრივი ზუბრათა კლების ხროვას. მათ, კარგა ხნის თათბირის შემდეგ, გადაწყვიტეს აწ აღარ გაერიონ უმადური გლეხების საქმეში. დაიღუპა საზოგადოება!

ქუთაისი. ქსენონის ახალმა კომიტეტმა გადაწყვიტა: მოახდინოს დეზორგანიზაცია (რეორგანიზაცია არ გეგონოთ) ქსენონის მართვა-გამგეობის საქმეში. ამიტომ ჯერ მხოლოდ 107 სხდომა ჰქონდა; გაარჩია $2^1/_2$ კითხვა, გასარჩევია 205, თუ მოულოდნელმა გარემოებამ მოსალოდნელ არ ჰყო კითხვათა რიცხვის გაორკეცება.

ქუთაისი. როგორც ამბობენ, თავად-აზნაური მოინტელიგენტო ბარიშნების მიერ, იგზავნება პეტიცია: არ მოიხსნას ეხლანდელი მთავრობის მამასახლისი, თორემ თვითმკვლელობა აქაც გახშირდება.

მთის გადაღმისკენ.

(ფანტაზია სურათებით)

(გაგრძელება)

. .ველი გადასდო... ხმალი ელვა...
მოძხვდურს არ გასცა მან სხვა პასუხი.
ცამდის უწევდა ბრძოლის ყიჟინა,
ორსავ მკერდთაგან ამონაქუხი!..
ყვავ ყორანთ გუნდნი შემოკრბენ ირგვლივ,
ბრძოლის ველისკენ თვალნი რჩებოდათ:
კარგათ იცოდენ, რომ, ბრძოლის შემდეგ,
საკენკათ ლეში დაურჩებოდათ.
შავ შავ ნისკარტებს წაილესავდენ
და სანადიმოთ განამზადები,
შავს წრეს თანდათან ავიწროებდენ
ეგ საზიზღარნი, არამზადები!..
სისხლმა იფეთქა და ძირს დაეცა,
ბაყათარ, შუა თავ-გაჩეხილი;
მის სასიკვდილო ამოგმინებას
შორს იტაცებდა ტყე, ატეხილი!
გათავდა ბრძოლა... მაგრამ ყიჟინა
კი არ მოისმის გამარჯვებულის.
იქნება, მგზავრსაც იქ ჩაეძინა
ძილით, მტრის ხმალზე წამოგებულის?
არა!.. გადურჩა ის აქაც სიკვდილს,
არ მიულია მძიმე ჭრილობა,
მხოლოდ ხანგრძლივი და ცხარე ბრძოლით
იგრძნო მოწყვეტა და მოღლილობა.
აღარ შეეძლო მას, რომ დაეცა
საგამარჯვებო მძლავრი ყიჟინა:
მუხლნი მოეჭრენ, მკლავნი მოდუნდენ,
დაეცა იქვე და... ჩაეძინა...
ყვავ-ყორანთ გუნდი ნადიმს შეუდგა:
მძინარის ახლოს სუფრა გაშალა,
და თავის საზრდოთ, სხვისი ამაგი
შავის ნისკარტით ჩამოითალა...

—

1 **არწივი.** სძინავს ..
2 **არწივი** რა გიჟი ვინმე ყოფილა!..
ეტყობა, ჭაბუკს, მკლავებში ღონე:
მაგისი ბრძოლა, ტევა, ყიჟინა,
ხომ დაინახე? ხომ გაიგონე?!.
1 **არწ.** დიდი ხანია კვალ და კვალ მოვსდევ,
უკვე გავეცან მაგის შეძლებას,
როს შეუდარო სიმედგრით შეხვდა
მასზედა მოსეულ მთისფოცხვერთ კრებას.
2 **არწ.** შენ იქ დაესწარ? და ამბობ, შენზე
მან მოახდინა შთაბეჭდილება?
მითხარ, თუ იცი, სად მიუღია
ბრძოლის ასეთი გამოცდილება?!
ნუ თუ არ გიკვირს, ადამიანში
საიდან გაჩნდა ასეთი ძალა,

როს თვით სატანამ მათი ცხოვრების
ჩარხი უკუღმა შეატრიალა?
ნუ თუ არ იცი შენ ეს ამბავი?!.

1 **აჩრდ.** სწორედ ეგ არის იმის შედეგი,
რომ, აგერ, ერთი კიდეც გამხდარა
თვით იმ ცხოვრების წინააღმდეგი!
დღეს გზას მიიკვლევს ,,მზის სამეფოსკენ''!..

2. **აჩრდ.** მზის სამეფოსკენ! ასე სთქვი შენა?!
მერე კაცთა ძის გაყინულს გულში
ვინ ჩაანერგა ასეთი რწმენა?

1. **აჩრდ.** ზედმეტი ყინვა სითბოთ გადექცა,
აღუგზნო გული ცეცხლით ციურით
და ასე გახდა უკმაყოფილო
მწარე ცხოვრებით ამ ქვეყნიურით.
ის მიდის ეხლა აღთქმულ ქვეყნისკენ,
ურყეველი აქვს სურვილ-მიზანი,
ვერ აჩერებენ მას იმ ქვეყნისკენ
ნარ-ეკლიანნი, უვალნი გზანი!..

2· **აჩრდ.** მუდმივი ბრძოლა მოიდნობს მასა...

1. **მგზ.** (ძილში) მთას გადავლახავ, ჯაგარ აყრილსა!..

1. **აჩრდ.** გესმის? სიზმარშიც მასზე ოცნებობს,
წმინდა განზრახვა მას უფრთხობს ძილსა!..

1. **მგზავრი.** მზის სამეფოსკენ გადავეშვები!..

1. **აჩრდ.** ყური დაუგდე მის აღსარებას! .
ჩუ! ეს ჩოჩქოლი ნეტა რა არის?
რაღა მოსვლია ყვავ ყორანთ კრებას?!

2. **აჩრდ.** იქ ნასუფრალზე ადავებულან,
ველარ გამძღარან ეს პირშავები
და წაიჩხუბენ: ერთი მეორეს
სულ ააცილეს ბურტყლი, ტყავები...
ნაწილიც აქეთ მოეშურება...
მგზავრო! წამოდექ, გეყოფა ძილი...
ყორნები მოვლენ, ,,ყორნები,'' შენსკენ
ნუ თუ არ გესმის მათი ჩხავილი?
აი მძინარის მკერდს მიესიენ...
ხომ დაიღუპა, ეგ საცოდავი!
ჰაუ, ტიალნო!..

1. **აჩრდ.** არა... გადარჩა! .
ხედავ, მძინარემ ასწია თავი!..

—

...ხმალმა იელვა, შავმა ლაშქარმა
სასო წარკვეთით იწყო ყიალი
და მთის ოთხივე მხარეს აწყდება
ანაზდეული... განატიალი...

—

1 **აჩრდ.** მგონი გულ-მკერდი დაუზიანეს!..

2 **აჩრდ.** კიდევ კარგი, რომ სულ არ დაჰფლითეს.
უტიფრებს როგორ მიუხარიათ!
შორს, იქით, კიდეც გადიხითხითეს...

1 **აჩრდ.** იცი, სიცილი მათი რას ნიშნავს?

2 **აჩრდ.** ცუდს მოასწავებს რასმე მოსავალს?

1 **აჩრდ.** დიახ, მწარე ხვედრს უქადის იგი
ამ მთის ბილიკზე გაბედულ მავალს!..
მგზავრო! გირჩევ, რომ უკან გაბრუნდე,
გიჟურ განზრახვას ააღო ხელი,
ტყვილათ ოცნებობ, მთას გადაივლი
მხარე დაგხვდება იქ, სანატრელი!!..
ის კი არ იცი, რომ მთის გადაღმა
ისევ მთებია ნარ-ეკლიანი,
და იგი მხარე... მხარე, აღთქმული,
„მზისა სამეფო“ ღვთივ მადლიანი...
იგი შორს არის. . ძალიან შორსა!..
იქამდე ფეხი ვის მიგიწვდება!
და მგზავრი, შენებრ თავგანწირული,
მთათა წიაღში სადმე ჩაჰკვდება.
იქ უპატრონოს, დაუტირებელს,
საფლავს გაუთხრის მთისა ნადირი..
მოწმათ ამ ამბავს მთა დაესწრება
და ცა, ცივ კურცხალ ჩამონატირი ..

მგზავრი. გინდა, სიკვდილით, რომ შემაშინო?
განა სიკვდილი იქ კი არ არი?
მიწა ყოველგან მიმიწვენს მკერდზე,
ამ მხრით ერთია მთა, გინდა ბარი! .

1 **აჩრდ.** მაგრამ იქ, ბარში, ადამიანნი
სათანაგრძნობო ცრემლს დაგაფრქვევენ;
შენს ნეშტს გაჰბანენ, დაასწორებენ,
სპეტაკსა ტილოს შემოახვევენ;
ათის ფიცრისგან კუბოს შეჰკერვენ,
ზედაც სუდარას წაგაფარებენ:
„წმინდაო, ღმერთო!.. განუსვენეო“...
და მიწას ასე მიგაბარებენ!..

მგზ. ჰმ! თანაგრძნობა!“.. „ფრთხილი მოპყრობა“!..
გამომიცდია ყველა ესენი...
მიტომ ნუ მირჩევ იქ დაბრუნებას,
გზა დამილოცე!.. ჩამომეხსენი...
იქ, სადაც ყველა „ძმობას“ უგალობს,
ძმა კი, ძმასავე უთხრის სამარეს,
შეჰღაღადებენ „ერთობას“ სიტყვით,
საქმით კი— ძირი გამოუთხარეს,
,,სიყვარულს‘ ბალღიც კი ლექსებს უთხზავს,
მას უფაქიზეს გრძნობათ სახავენ,
მაგრამ თითონ ღმერთს სიყვარულისას
მასხრათ იგდებენ, ლაფში მარხავენ,—
იქ ცრემლი ვძებნო სათანაგრძნობო?
იქ ფრთხილ მოპყრობის მქონდეს იმედი?
არა, შენ ერთობ გულუბრყვილო ხარ,
ანუ მაცდური, ან ვინმე ყბედი!..
მე იმ ცხოვრებას უარ ყოფითსა
კაი ხანია ზურგი ვუჩვენე
და აწ შენ მირჩევ დავუბრუნდე მას,
რაც ერთხელ დავგმე და შევაჩვენე?!
მე ბილიკს გავსწმენდ, სანამდის ძალძიძს!..
ჯე, მზის ქვეყნამდის ნუ მივატარებ!..
მხოლოთ ვიცი, რომ ეს სწორი გზაა
და ამით ვცოცხლობ, ამით ვნეტარებ!..

ჩემი ძალღონე, ჩემი შეძლება
ამ გზის კაფვაში დე, დაიხარჯოს,
რომ შემდეგ მაინც მაზედ მავალი
ჩემებრი მგზავრი არ დაიტანჯოს.
ბედი თუ მაინც სასჯელს მიქადის
და წინა მიდებს სასჯელს ორგვარსა:
ერთით-ვერავის ვერას ვშველიდე,
მეორით — ვსპობდე სხვის სატკივარსა, —
მე არ მგონია, ვინმემ ირჩიოს,
რომ თავი მისცეს უმიზნო ვნებას,
არამედ ტანჯვით თვისით ეცდება,
ხიდათ გაედოს მომავალ წყებას!
ასეთი არის ეგ ჩემი ხვედრიც!
მეც ამ ჩემს ნაპირს მხნედ წინ გავიტან
და მომავალ მგზავრთ ტანჯვათა ნაწილს
მოვსპობ, საფლავში თანვე ჩავიტან...
ეხლა მშვიდობით!.. მე მთას გადვივლი,
„ზის სამეფოსკენ“ გადავეშვები...
რაც უნდა ძვირათ დამიჯდეს, მაინც
არჩეულს მიზანს არ მოვეშვები!.. (მიდის წინ)

ნ. ზომლეთელი.

(დასასრული იქნება.)

წკიპურტ-ლექციები

(სენსაციასთვის)

III

ვაჟბატონებო და ქალბატონებო! ჩემი მეორე ლექცია დავასრულე დაპირებით:—„მეორე მოკახსენებთ, თუ რამდენათ მომზადებული ვართ მოქალაქობრივი ცხოვრებისათვის!“ „ეშმაკმა“ ეკვი აიღო ამ დაპირების ასრულებაში და ჩემს ლექციას ასეთი კუდი გამოაბა: „ალბათ შენც მაშინ მოგვახსენებ, როცა ექიმი სობოლევსკი დაასრულებს თავის გამოკვლევის მეორე ნაწილსო!“ „ეშმაკი“ აბარის ეშმაკი იქნებოდა, რომ თავისებურათ არ გავეკაწრე; მარა, იცოცხლეთ! ისიც მოტყუუდა ანგარიშში; რადგან ჩვენ არც ისე უანგარიშონი ვართ, რომ ქვედა სართულში მიწერილ შენიშვნების კითხვაში დრო დავკარგოთ. ჩვენ ხომ ლოკკის და შოპენჰაუერის მიმდევრები ვართ ამ შემთხვევაში! და აი რას ამბობს პირველი მათგანი: „ჩვენ მცოხნელთა მოდგმისანი ვართ, წიგნების გროვით მხოლოდ ამორეხვა არ ვარგა, მათი კითხვა ძალას არ შეგვძენს, თუ ყველაფერი კარგათ არ გადავცოხნეთო.“ შოპენჰაუერი, კი ამბობ: „კითხვა მაშინაა საჭირო, როცა საკუთარი აზროვნების წყარო ამოშრება, ხოლო კითხვის გულისთვის რომ საკუთარი აზრი დააფრთხო ეს დანაშაულობაა.“ ასე ამბობენ მეცნიერნი, ხოლო რადგან ჩვენ წიგნებს გარდა სხვაც ბევრი რამ გვაქვს საცოხნელი და ღვთით საკუთარი აზროვნების სავარჯიშოთ ვინტ-პროფერანს—ფრაპ-ბაქარა საკმაო მასალას გვაძლევს, ამისათვის არამც თუ შენიშვნების კითხვით, თვით დიდ მნიშვნელოვან წერილების კითხვათაც თავს არ ვიცხელებთ. თუ არა გჯერათ, აი მიბრძანდით ჩვენს სამკითხველოში და აბა თუ ნახავთ ჩვენს გვარებს მკითხველთა დღიურში!—მაგრამ უკაცრავათ! კიდევ გადავცდი საგანს.

დღეს მე ჩვენს მოქალაქეობრიობაზე უნდა მოგეხსენებია. დიახ, ბატონებო! „მოქალაქობრივობა“ ისეთი ფართე შემეცნების გამომხატველი სიტყვაა, რომ მისი შინაარსი ყველას თავისებურათ ესმის, მარა მრუდთან და მართალთან ჩვენისთანა მოქალაქობრივი ქცევა მთელ დუნიაზე არავის ეხერხება: „**ფიქრას, საქმას, შრომის დროსა**“ რა მოგახსენოთ, თორემ „**ლხინში მოლხენა და ჭირში შველა**“ ხომ ჩვენი საქმეა. თუ არა გჯერათ, აი დაესწარით ჩვენებურ ქორწილს, ან ტირილს და თქვენი ლამაზი' თვალებით ნახავთ, როგორ ავავსებთ ას არშინიან „შეფას.“ ხშირათ, არც კი ვიცით ხოლმე ვის ქორწილში, ან ტირილში ვართ, მარა ჩვენ ჩვენს „მოქალაქეობრივ“ მოვალეობას მაინც პირნათლათ ვასრულებთ. ზურგს უკან, რასაკვირველია, ყველას ჩვენ ჩვენი განსაკუთრებული აზრი გვაქვს ერთმანერთის შესახებ, ხოლო როცა ერთათ შევიკრიბებით, პირთაგან თაფლი და თვალთაგან სასოების ნაკადი გვსდის ურთიერთის შესხმა ქებაში. ასე გასინჯეთ, ჯერ არც ერთი, „სტარში პისმოვოდიტელის“ „ძლადში დელოპროიზვოდიტელი“ არ გაგვისტუმრებია აქედან ისე, რომ ვახშმა არ გაგვემართოს და „რეჩებით“ არ შეგვემკოს. ამასთანავე ჩვენ იმდენათ თავაზიანი ვართ, რომ მაშინაც კი „ოჩინ პრიატნოს“ ვიძახით, როდესაც მიმავალი გვეუბნება: „მადლობა ღმერთს, თქვენ რომ მოგშორდითო“. ამ მოქალაქობრივი ცხოვრების ერთი საზომთაგანი ხომ მოქალაქეთა აზრთა შეხლა-შეჯახებაცაა და თუ ჩვენ შეხლა-შეჯახება გვაკლია, აბა მიბრძანდით მატარებლის მოსვლის დროს რკინის გზის სადგურზე და თქვენივე საკუთარი გვერდები დაგარწმუნებენ ამაში. თუ ამ დროს ვერ მოიცლით, რა დროსაც გინდათ, შემოიარეთ ჩვენს ეგრეთ წოდებულ „ბულვარდში“ (იქ შესვლას არავინ დაგიშლის, რადგან დაბის მამათა მიერ არჩეულმა მოიჯარადრემ იმდენათ გაადემოკრატა ამ ხუთ ექვს წელიწადში ეს საზო-

გადო ადგილი, რომ იქ ადამიანები კი არა, ღორებიც თავისუფლათ დასეირნობენ). დიახ, შემოიარეთ რა დროსაც გინდათ ამ ბაღში და აქ ყავახანის ირგვლივ მრავალ ადგილს მოისმენთ ჩვენი ,,ლაზათიანი'' სიტყვების შეხლა შეჯახებას და კამათლების ჭახაჭუხს. მართალია, ვიღაცებს უთქვამთ, ბაღში ამგვარი დაწესებულება და ნარდ-დომინოს მოთამაშეთა ,,ლაზათიანი'' სიტყვები უადგილოა, რადგან საზოგადოებას ბაღით სარგებლობის უფლებას უკარგავსო, მარა საზოგადოება ხომ ჩვენ თვით ვართ და ამა ვის უნდა მოვერიდოთ?! არ იფიქროთ, ბატონებო, რომ მარტო ამ საზოგადო ადგილებით ისაზღვრებოდეს ჩვენი შეხლა-შეჯახების ასპარეზი! დუქან რესტორანებზე, რომ აარაფერი ვთქვათ, რამდენიმე კერძო ოჯახიც კი გვაქვს იმისთანა, სადაც უფრო მედგარი შეხლა-შეჯახება ხდება პრაქტიკულათ. ხოლო თუ ჩვენი ტეორეტიული კამათის მოსმენა გსურს, გამობრძანდით საღამოს ხარბედიას წყლის ქარხნის წინ და იქ ბევრ მჭერ-მეტყველ ორატორის გატაცებულ სიტყვას მოისმენთ, რომლებიც დაგიმტკიცებენ, რომ ,,три восьми безъ двухъ'' დარჩენ პროფერანსში. დიდი დანაშაული არ არის თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ ნაშუადამევის ორ-სამ საათზე მოთამაშეს თვალი აუკრელდება და ,,ტრეფის ვალეტი'' პიკის კოროლათ ეჩვენება.

როგორც გამჩნევთ, ბატონებო! ,,ტრეფი''სა და ,,პიკის'' ხსენებამ თქვენ სათამაშოთ საღერღელი აგიშალათ და რომ ჩემი ლექციით ძვირფასი დრო არ დაგაკარგვინოთ აქ ვსვამ წერტილს და ლექციას შემდეგისათვის განვაგრძობ.

ფარდა.

ჯიათურა.

— ზდანოვიჩის გამარჯვების მეჯლისი მეორეთ აქ გადიხადეს. მსხვერპლათ ჯერჯეროობით ექიმ ჯაფარაძის ყბები და მკლავი მიირთვა.

— ადგილობრივმა კოოპერატიულმა დუქანმა ლამის არის გააქროს წვრილი მოვაჭრენი ულმობელის კონკურენციის მოვლინებით. ძალიან ემადლიერებიან გამგეებს.

— სახალხო უნივერსიტეტს სძინავს, სასთუმლათ წ.-კ. განყოფილება უდევს.

კვახურეც.

დეპეშები

(შევარდენის სააგენტოდან.)

ბათუმი. ,,ბათუმსკია იზვესტია''-ს რედაქტორი მეორჯერ დააჯარიმეს; ამ ხელათ 500 მანეთით. ქანქრის უქონლობის გამო, სამი თვით დაეპატიმრეს: თვეში უწევს 166 მ. $66^2/_3$ კაპ. ბოროტი ენები ამბობენ, ასეთი დიდი ჯამაგირი ერთ-ერთ ბათუმელ დურმიშხანის რეკომენდაციით დაენიშნაო.

იქიდანვე. დარჩა კიდევ ორი უკანასკნელი ქუჩა ,,უილლიუზიონოთ'' რაითაც ამ ქუჩებზე ღამე მოსიარულენი შეწუხებულნი არიან უსინათლობის გამო.

მესტვირული.

(ბათუმისათვის.)

დიდი ხანია, ბათუმზე
აღარ გვსმენია სტვირია,
მაგრამ სიმუნჯე ასეთი
არც არის გასაკვირია,
რამეთუ დაღლინებას
ცოტა ხალისიც სჭირია,
რაც, უკუღმართსა ამ დროში,
შეიქნა ერთობ ძვირია.
ხალხსა კუჭს უწვავს შიმშილი,
დაგრძელებია ცხვირია,
ჩემს ღიღინს ვინღა უყურებს,
ან გუდა ვიღას სჭირია?
მარა მე მაინც დავუკრავ,
მინდა დავძლიო ჭირია,
მოვინახულო უთუოდ
ბათუმის განაპირია,
ამითი კარგს არ მოველი
საქმეა გასაჭირია,
ვიცი ჩემს გუდას დამიხევს
იქ რომელიმე ,,გმირია''
მაგრამ არ უფრთხი დე ვიყო
ბედისგან განაწირია.
სიცოცხლე სიმართლისათვის
ზვარაკად შემიწირია.

მაშ ახლა, ჩემო ქამანჩავ,
ნუღარ ვაგრძელებთ ბევრსაო,
შევამკოთ გმირი მსუნაგი,
სინდის რომ უდგას შორსაო,
ურცხვად რომ ზიდავს სოროში
მოგონილ ამბებ-ჭორსაო,
ვუთხრათ მას, მელა-კუდასა,
აზეფის თანასწორსაო,
უკვე მიგიხვდით, ბიძიავ,
შენ დურმიშხანულ ხერხსაო,
გამოგიმჟღავნდა ტიტინი,
ჩუმ-ჩუმათ ძრომა ხვრელსაო,
სული სდის შენსა დუქანსა,
სინდისის გამყვიდელსაო,
ბეჭედი გამცემელისა
ზედ აკრავს იმის ბჭესაო,
ვინძლო გაჯავრდეს ბატონი,
როცა მოესმას ესაო,
დორბლი მოადგეს პირზედა
უმგზავსეობის მთესსაო,
მოგვთხოვოს კიდეც ფაქტები,
ფაქტიც არ არის შორსაო:
ახალ რედაქტორს უჩვენებთ
ციხეში რომ ზის დღესაო,
(,,დაჩაში" წასვლის მაგიერ
იგი იქ ჰკარგავს ფერსაო)
ეს ვინ ჰქნა თუ არ მელიამ
უმტერა მოკეთესაო,
თავისი პირით უამბო
ეს ძვირფას მეგობრებსაო..
რას იზამთ, დროა ასეთი,
დრო სწყალობს უტიფრებსაო,
თუ შეუტიე ბოროტსა,
ამოგიჩეჩქვენ ყბებსაო,
არა და ჩუმად გახრჩობენ. .
ვაი ამ შავ-ბნელი დღისაო!..

—

ახლა-კი ჩემო ქამანჩავ,
ვიკმაროთ ესე თქმულია,
სხვა სამერმისოდ გადავდვათ
რაცა გვაქვს შენახულია.
რასაცა ვიტყვით ჩვენია,
რაც არა—დაკარგულია!..

ირაკლი.

წერილი მარიამისგან

აბრეშუმის თესლის გამყიდველ კაკაბაძეს.

შენი კუჭით კეკალ გულზე გამსკდარი ამ წერილს გიგზავნი და ბუნებას ვსთხოვ წაკითხვას ჭრომ მიადგები, გადაქცეულიყოს იაპონიის ყუმბარათ, ფრეწა მოედინოს და შენდა ფეხები გიეფანჩხალებიოს.

არა, შენ გასაფშიკებელო, რაფერ გაგვილიტინე ამდენ-ქალებს ლინწკულაი დანა კისერში? მიადექით შენ და სიმონმა, გამეიწვით აი გველის მისაწიპწიპებელი ენა, გაგვიჭრელეთ და გაგვიჭრელეთ, აი ჯვარია აქაურობას, პაკრამაციის სიგძე რეკლამები: აგიოდა ყველაყაისას ჩემი თესლი ჯობიაო... რაცხამ ჩვენც ისე გაგვაყერყეჩა, რომ ვერ ვიფიქრეთ: ხონელი ხონურს გვიზამდი! მოგასკტით ქვეყანამ, ყოლიფერი დროზე გევიგიქენით, ფულები ერთი ორათ გადაგვაკარქლიეთ, ბოლოს ჩაგვყარეთ წყალში და ახლა შენი ღარღილი აღარ იყურება აქეთ. მე შენ გეტყვი რამე მივაკელით! ლანკი აღარ გვაქ ბჟოლის წინწიბერაში ნაღლიტინევი, ამდენიხანია საცოდვავი ყაძახიზა გუულიგვებელი ხეფსი არ მილირსებია, ბალნებიზა კანჭი არ დამიბანია. ჩემს პირს ფერუმარილ,—გუნდა ლახოსტაკი კიარა, გადასაფერავი პიშუშტაკი არ წაკარებია. ვფიქრობდი: ცოლი, ქმარი, დიდი, პაწაი, ჩევიპეპლებ ჩევიხალიათებთ მეთქი. ხაზინას, მღვდელს, მოყვარესა და მტერს ჩამოურიგებ ჩამოუწინწილებ მეთქი. ფუტება არ მიმიკლია და ამაღლების თოთოი ხაჭაპურებით ლოცვა, მარა იმას მაინც აფერი წაადგა, იმის მეტი არ წაგადგენ ჩემა მომტყუებლებს, მექშედა ნაკაშიძის ქადაგება და ნიგოითელ-მეგრელ ხუცის წირვა-ლოცვა. მერედა კიდო რადროზე დამშვენდა! ცახი რომ მოუჯანდრე, პირსაცავი რომ მეუკრიჭინე, ახლაა რომ გამაკეთებს მეთქი, ვფიქრობდი მე უბედური. ეიჩოჩა, მეიჩოჩა, დატორიკდა, გეიწვართა და ბერტყა მოადინა ძირს. ჰოდა ამისანაი საჯაყი საქმე წაგვკიდე, იარა თუ აი ხატები ნატეხარაი არაა არ მოგიშლით კბილის კრაჭუნს და ხელის ტაშუნს.

გწერს წროულს მოტყუვებული, მარიამ ხარალაძისა.

შხანკოლო.

დამჭკნარ ყვავილს.

სახსოვარი.

ზეცას ცვარ-ნამსა შესთხოვდი,
მზეს სხივებს ევედრებოდი...
აღარ გისმინა არც ერთმა,
არ მოგცეს რასაც 'შესთხოვდი!
ზეცამ ცვარ ნამის მაგივრათ
ნაღველი ჩამოგანთხია,
მზის ვეღარ მოგწვდა სხივები
ღრუბელი ვეღარ გახია.
ვეღარ გასძელი უსხივოთ,
უნამოთ ვერ გაიხარე
და შავ სიკვდილის წინაშე
ტანჯული თავი დახარე.
დასჭკნი... გაზაფხულს კოკორი
ვერ მიაგებე გაშლილი!..
გულს მიკლავს ნორჩი სიცოცხლე,
ასე უდროოთ წაშლილი!..

ანათემა.

ძალათ მამობა

იმაზე მეტი საცინლათ გდება
არ ვფიქრობ თუ-და კიდევ იქნება,
როს ვიგინდარა და მაჩანჩალა,
შემოგადგება სულ ძალ და ძალა...
და რიხით ბრძანებს: „მამა ვარ თქვენი;
მაქეთ, მადიდეთ, მომართვით ძღვენი!!."
—ვინ ხარ, ვის მამა?—ჩვენც ვეკითხებით.
იგი კვლავ ბრძანებს მკაცრი სიტყვებით:
—თქვენი მამა ვარ, როგორ თუ ვინა!!
თვით ღმერთმა თქვენთვის წარმომავლინა!..
—ჩვენი მამა ხარ?! კარგი, იყავი..
მხოლოთ ერთს გკითხავთ: თუ შენი თავი
ღვთის მოვლენილათ შეგირაცხია,—
მერე ღვთიური გვითხარ რა გცხია?!!
თუ ღმერთი გრწამდეს მომვლენათ შენდა,
საქმეცა შენი გამოგაჩენდა!!!

ასეთი „მამა" გვყავს არა ერთი,
მათ, თითქო მართლა გზავნიდეს ღმერთი!.
ჩვენ-კი არ ვფიქრობთ ღმერთს ეს ებრძანოს:
ჩვენს გასაფცქვნელათ გამოეგზავნოს.

უფრო გვაკვირვებს ჩვენ საქმე ერთი:
პირს აკერიათ სულ ღმერთი, ღმერთი..
ღმერთი გრწამდესთო — ჩვენ გვარიგებენ...
თან ღვთის სამართალს მუდამ გვიქებენ...

ღმერთი ხომ არის სამართლიანი,
ყველაფრის შემძლე და მადლიანი..
ის ხომ სამართალს გამოიჩენდა:
„მამებათ" მგლებს არ შემოგვიჩენდა!.
მაგრამ რას იზამთ, როს გახრწნილნი ზნით,
ღმერთს ახსენებენ მხოლოთ იმ მიზნით,—
იციან, რომ ის სწამს ხალხს ბეჩავსა,
ვერც მის წინაღმდეგ გააქნევს თავსა;
ღმერთის სახელი თუ გაუცხადე,
შემდეგ მისდექი, თუნდ ტყავი ჰხადე...
ძალათ მამებიც ამას ნატრობენ:
ღვთით დაშინებულთ ტყავებს აძრობენ...

აქ სჯობს დავფიქრდეთ, ვიკითხოთ ერთი:
რომ მართლა თვითონ მათ სწამდეთ ღმერთი,—
„ღვთისა სახელით" ხომ არ შეეძლოთ,
რომ ჩვენთვის ასე ტყავები ეძროთ?!
თორემ ეს რას ჰგავს, საიდან სადა!!
თვით ძარცვა-გლეჯის აღძვრიათ მადა,
გვართმევენ, რასაც მოახელებენ,
მიზეზათ-კი ღმერთს ასახელებენ.
თითქოს ძარცვაში ღმერთს ედოს ბრალი;
თითქოს ვინც-კია სინდისთან მწყრალი,—
თვით ღვთისგან იყოს ნაწვრთენ-ნაგეში
და ხელს უწყობდეს სიმსუნაგეში.

რომ სწამებოდათ მათ მართლა ღმერთი,
ან თუ სამოთხე, ან ჯოჯოხეთი,
ვერ წამოჰკრავდენ ღმერთს ცუდათ ხელსა
და ვერც ჰკადრებდენ ღმერთის სახელსა
ასე ადვილათ მოცხებას ჭუჭყის
თითქოს მიზეზი მათის სიწუწკის
თვით ღმერთი იყოს....
. . . .

ფონ-ტეფო.

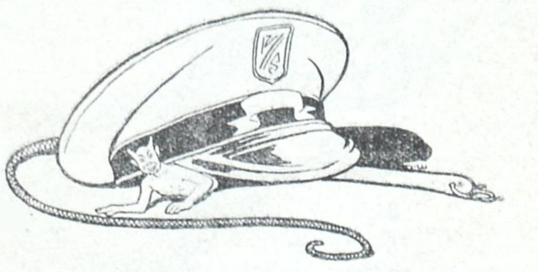

წერილი ბ-ნ ეშმაკთან

ოზურგეთი, 7 ივნისი.

რათ დაგვივიწყე, ბ. ეშმაკო, რათ მოგვანატრე თქვენი ძვირფასი თავი? რა იქნებოდა გაგევლოთ ხოლმე ჩვენს კურთხეულ ოზურგეთში და თქვენი მათრახის სიმწვავე ზოგიერთ ვაჟბატონებისათვის გეგემებინათ. იქნება გგონიათ ზოგიერთა არა-მკითხე აპეკუნების წყალობით ამ, სამარეთ ქცეულ, ქალაქში თქვენი მადლიანი მათრახის ღირსი არავინ იყოს? რამდენიც გნებავს, ბ. ეშმაკო, რამდენიც გნებავს!

აი თუნდ გაგაცნობთ ქალაქის თავის თანაშემწეს, პლატონ ალმასხანიჩს. კარგად მოიმარჯვეთ მათრახი, თორემ ისეთი ნახტომი იცის, რომ ადვილად აიცდენს. ამაზე უკეთესი ნახტომი განა შეიძლება: 1905—6 წლებში, ჯვარი აქა და, კარლ მარქსის სახელს ფიცულობდა, წითელ ფერს სულაც არ უფროთხოდა. დღეს კი... დღეს სულ სხვაგან გაურბის თვალი და ხშირად ფეხებიც. დღეს სულ სხვაგან ისმენს წირვა-ქადაგებას და ისმენს იქ, სადაც დღევანდელ პირობებში ეს „ჯერ არს". უთქვენოდ ჩვენი სიცოცხლე შეუძლებელია და თქვენს ნება-დაურთველად ერთ ნაბიჯსაც არ გავადგამო, ეუბნება მათ პლატონი. უთქვენოდ, ჩვენო მფარველო და მწყალობელო, ვარანცოვ-დაშკოვის სახელობაზე ახლად გაშენებულ ბაღში უვარგის მავნე ბალახ-ბულახსაც არ ამოვიღებ, ხელსაც არ გავანძრევ. დეე, თქვენდა სადიდებლად განადგურდეს ეს ბაღი, თქვენი დაუძინებელი მტრის მიერ გაშენებულიო!..

რომ იცოდეთ, რა თავ-გამოდებით, რა სიბეჯითით ემსახურება ამ ახალ მიდრეკილებას ჩვენი პლატონი, სწორედ მოგეწონებათ, ბ. ეშმაკო.

— რას უშვრებით, პლატონ, ამ ბაღს, რათ აფუჭებთ,—ეუბნება ზოგიერთი ქალაქის გულ-შემატკივარი,—ამდენი ფულია ჩაყრილი შიგ, გააწმენ-

დინეთ, თორემ ძირზე ამოყრილმა ნორჩმა აკაციებმა ლამის მთლად დაჰფარონ ბაღის მიდამო.

— არა, ვიკითხავ სადაც ჯერ არს, ისე გაწმენდას თავის თავზე ვერ ვიკისრებ. იქ ძალიან მოსწონთ აკაციები, — აძლევს პასუხს პლატონ ალმასხანიჩი.

ქალაქის თვითმართველობა პლატონს „ბაღნებისგან“ გამოგონილ ზღაპრათ მიაჩნია წარმოიდგინეთ, ბ. ეშმაკო, ქალაქის შემოსავლიდან ერთი კაპეიკის გაცემასაც ვერ ბედავს ქალაქისავე აუცილებელ საჭიროებისთვის ისე, თუ „სადაც ჯერ არს“ არ იკითხა და ამისი ნებართვა არ აიღო.

— მე იმის **დაუკითხავად** ერთს გროშსაც ვერ გავცემო, — იძახის იგი დაურიდებლათ და თანაც საქვეყნოთ.

თუ რისთვის შვრება ყველა ამას, რისთვის უძვრება „ძლიერთა ოზურგეთისათა“ ფერხთა ქვეშე ბ-ნი პლატონი, მკითხველი ადვილათ მიხვდება, როცა მიიღებს მხედველობაში, რომ ყოველი, ქვემო საფეხურზე მდგომი ადამიანი ენერგიულათ ცდილობს მაღალ საფეხურზე აცოცებას. პლატონიც ხომ ადამიანია!

ზედა საფეხურზე აძრომა და მუნ დასკუპება თვინიერ „ძლიერთა ამა ქვეყნისათა“ ერთობ ძნელი საქმეა

პლატონ ალმასხანიჩი სხვა მხრითაც ღირსია თქვენი ყურადღებისა ბ. ეშმაკო: აბა, ჰკითხეთ ერთი, რას აკეთებ თქო?

— როგორ თუ რას ვაკეთებ! — მოგახლის იგი იმ წამსვე. — რაც რამ სახეირო გაკეთებულა ქალაქში, ყველაფერი ჩემი მეოხებით ჩემი გამოცდილებით ჭკუით და გამჭრიახობით გახლავს გაკეთებული! ვინ გააკეთა ბაზრის ქუჩა? პლატონ ალმასხანიჩმა. ვინ დადგა ბაზრის ქუჩაზე „მზე ფარანი“? — პლატონ ალმასხანიჩმა. ვინ შემოიღო წეს რიგი უპრავაში? — პლატონ ალმასხანიჩმა (წეს რიგს ალბათ იმას უძახის, რომ საკუთრად მიითვისა ერთი ოთახი, რომლის კარებზე გააკრა განცხადება: „ქალაქის თავის კაბინეთი“ და რომელშიაც, როგორც „აბლაკატი“ სხვა და სხვა არზებს აცხობს. ავტ.) ვინ გახსნა „ამბულატორია“ და მოიწვია „შესანიშნავი ექიმი“? — ისევ და ისევ პლატონ ალმასხანიჩმა. და ყველა ეს მოვიმოქმედე იმიტომ, რომ მე მაქვს მიღებული იურიდიული განათლება (ის გახლავს კერძო ვექილი, ანუ მდაბიოდ „აბლაკატი“. ავტ.), აღჭურვილი ვარ ცოდნით, ნიჭით, გამოცდილებით. მერე რა? რით აჯილდოვებს საზოგადოება ამ ჩემს ღვაწლსა? ოცი თუმნით წელიწადში მე ვმუშაობ, ოფლს ვღვრი *) ქალაქის საკეთილდღეოდ და სახელი კი სხვისია, იმ კაცის, რომელსაც ამ წელიწად ნახევარში არაფერი არ გაუკეთებია. აი სადამდის მიდის საზოგადოების უსამართლობა! მარა კეთილისთვის კეთილი ვის უქნია?

როგორ მოგწონთ, ბ. ეშმაკო, ეს უტიფარი ტრაბახობა?

ახლა ისიც მოიხსენიეთ, რომ პლატონ ალმასხანიჩი სოაცარის სიბეჯითით ასრულებს ტელეფონის როლს და თუ რასმეს ყური მოჰკრა, მსწრაფლ მივა იქ, სადაც ჯერ არს. *)

პლატონიდან ქალაქის მამებზე გადავიდეთ ერთი კაი, კაი ცხუნება მაგათაც მოუხდება. ქუჩები საძაგელ მდგომარეობაშია, განათების საქმეც ცუდათ არის დაყენებული, და რაც უფრო სამწუხაროა, დაწყებული, საფუძველ-ჩაყრილი საქმე ჩაიფუშა და იმის განახლებაზე არავინ ზრუნავს. მე მოგახსენებთ ქალაქის ბიბლიოთეკა სამკითხველოზე პლატონმა ყურები გაგვიჭედა ყვირილით, ყველაფერი მე გავაკეთე და აწიც გავაკეთებო, მარა ის ვერ მოუხერხებია სისრულეში მოეყვანა ხმოსნების გარდაწყვეტილება, წლიურათ **ას ოცი** მან. გადადების შესახებ ბიბლიოთეკის შესანახათ. ეს **მუდმივი** წყარო უფრო საიმედოთ, უფრო საფუძვლიანად უზრუნველ-ჰყოფს ბიბლიოთეკის საქმეს, ვინემ სხვა და სხვა **შემთხვევითი** წყაროები. **ას ოცი** მანათი წელიწადში (თუ მხედველობაში მივიღებთ, რომ უპრავის შენობაში სამკითხველოსთვის არის ალაგი და საჭირო ავეჯეულობაც ყველაფერი უკვე ნაყიდია) თითქმის ყველა ადგილობრივ ჟურნალ გაზეთების და რამდენისამე რუსულისაც შეძენა შეიძლება. საკვირველია, რათ არ იღებენ ქალაქის მამები ხმას. ამ ფრიად საყურადღებო საგანზე? ყველაფერი პლატონმა ხომ არ უნდა დაიწყოს და გააკეთოს? მოკვდა, მართლა ეს კაცი ამდენი შრომით, მთლად დადნა და გაყვითლდა. „მამებსაც“ მართებს ტვინის **), და ხელის განძრევა!

დასასრულ, განმეორებით ვბედავ, მოგმართოთ უმორჩილესის თხოვნით, ბ. ეშმაკო, რათა ხშირ ხშირად გვესტუმროთ ხოლმე ჩვენს უპატრონოდ დარჩენილ ქალაქში. დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, მრავალთ უმრავლეს სამათრახო მასალას იპოვით აქ.

ახლა ნახვამდის!

დავშთები თქვენი მათრახის ღრმად პატივისმცემელი **გოგიეი ვერმიცანიძე**.

---

*) პლატონმა, როგორც ცნობილმა გიგიენისტმა ალბათ ჩინებულათ იცის, რომ „ოფლის დაღვრა“ თვით მისი ორგანიზმისთვის არის სასარგებლო და მოქალაქეთა სასაყვედურო აქ არაფერია. ეშმაკი.

*) ცხადზე უცხადესია, რომ, ამბავი, რომელიც ადამიანის ყურს მოხვდება, გაივლის პატარა ხვრელში, და აღიბეჭდება იქ, სადაც ჯერ არს, ანუ ტვინში. ეშმაკი.

**) ჰაი, ჰაი გაანძრევდენ, რომ იყოს გასანძრევი. ეშმაკი.

საამდროვო ნანა

(მძიმე გამოცანა)

I

იავ ნანა, ვარდო ნანა
იავ ნანინაო,
ეგრე ძლიერ რო ყოყოჩობ
ვინა ხარ, ვინაო?
სამსახურში მიგიგნია
შენ თფილი ბინაო,
ლაქუცობ და იგრიხები
პატარა ფინაო.
მოძმეს დასცემ, მოძმეს გასცემ
მიდიხარ წინაო,
უფროსების ფეხთა ლოკვა
არ მოგეწყინაო,
გაიხარე ხალხის მტერო
იავ ნანინაო.

მხრებს ჩინები გიმშვენებენ,
გულს ჯვარ-მედალიო,
შენ ხარ ხალხის კანონები
და სამართალიო,
ფხიზლათა ხარ, კარგა გიჭრის
ყური და თვალიო:
იცი სუკი სად მეტია
ჩამოსათალიო,
ვისაც ჯიბე არ უჭყივა,
ვაჰ მისი ბრალიო:
ავად წარწყმდეს, თუნდაც იყოს
ცამდე მართალიო.
ჩვენს სამშობლოს აბა ვინ ყავს
შენი ბადალიო,
შენ ხარ მისი კანონები
და სამართალიო.

კარგა ვხედავთ, ვირებს დარჩა
დღეს მოედანიო,
გაბერილხარ... ერთნაირი
გაქვს სიგრძე განიო..
შეჯდომიხარ „დაბალ ლობეს",
გაართვა ჯანიო,
უფროსები წვრილს ამბობენ,
შენ გიჯობს ბანიო,
რომ ექვით არ მოიმდურო
ტრფობის საგანიო...
შენისთანა შვილს შესტრფიან
ქართვლის დედანიო,
დღეს შენ დაგრჩა, ქვეყნის ,,ბურჯო"
ბურთ-მოედანიო.

ეშმაკი.

დ ე პ ე შ ე ბ ი.

(მეთოხის სააგენტო)

გურია. სიმართლეს მოკლებულია ის ხმები, ვითომც ყოვლად სამღვდელო ლეონიდე, ეკკლესიებზე ყარაულებით ჩამოეტარებიოთ. პირ იქით, ბოქაულ·სტრაჟნიკები პატივსაცემლათ დაჰყვებოდენ და ხალხის მორეკაზე შველოდენ.

ლანჩხუთი. გვესტუმრენ პარკები. გამოეგებენ მიკიტნები, მეარღნეები, მეწვრიმალენი და მეჯლანეები.

აქიდანაე. საწყალ სამკითხველოს დასიზმრებია' ვითომც გაცოცხლებულიყოს.

იქიდანვე. მიქიაშვილის დროის პრიგავორის ძალით, ციხის სამსახურში ნამყოფნი პირები, ,,პავტარენიეში" გაიწვიეს.

იქიდანვე. კარგახანია გვესტუმრა მისიონერი ნაკაშიძე. ამბობენ ამ დღეებში წაიკითხავს სამაგალითო ქადაგებას ამ თემაზე: 1) როგორ იშოვა კნიაზობა. 2) როგორ შეიძინა ფულები. 3) სინდისი პრასაა და 4) ხალხის მოტყუება არ შეიძლება.

ჩიბათი. უმწყესურათ დარჩენილი სამკითხველო მგელმა შეკბინა.

იქიდ ნვე. სოფლის სასამართლო, ვაის გაეყარა, უის შეეყარა.

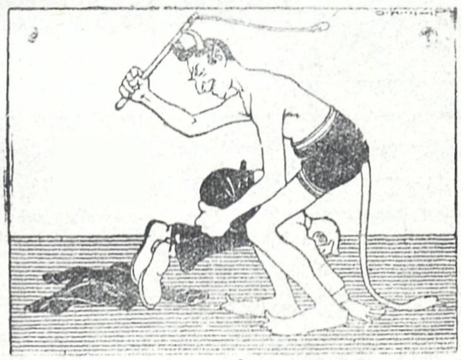

,,ან არონი, ან სიკვდილი"

—

მიჰქრის ეტლი სკოლისაკენ,
მიჰქრის, როგორც შევარდენი!
ქუჩას ატკბობს არღნის ჰანგი
იმ ეტლიდან მონადენი. (იხ. ,,ეშმ. მათ".
№ 26, 1908 წ.)

შიგ ზის ერთი ახალგაზდა,
პედაგოგი ჯიხაიშის;
ძაგნიძეა იგი გვარად,
ვინ არ იცის, ვინ არ იცის!

„ამოს".

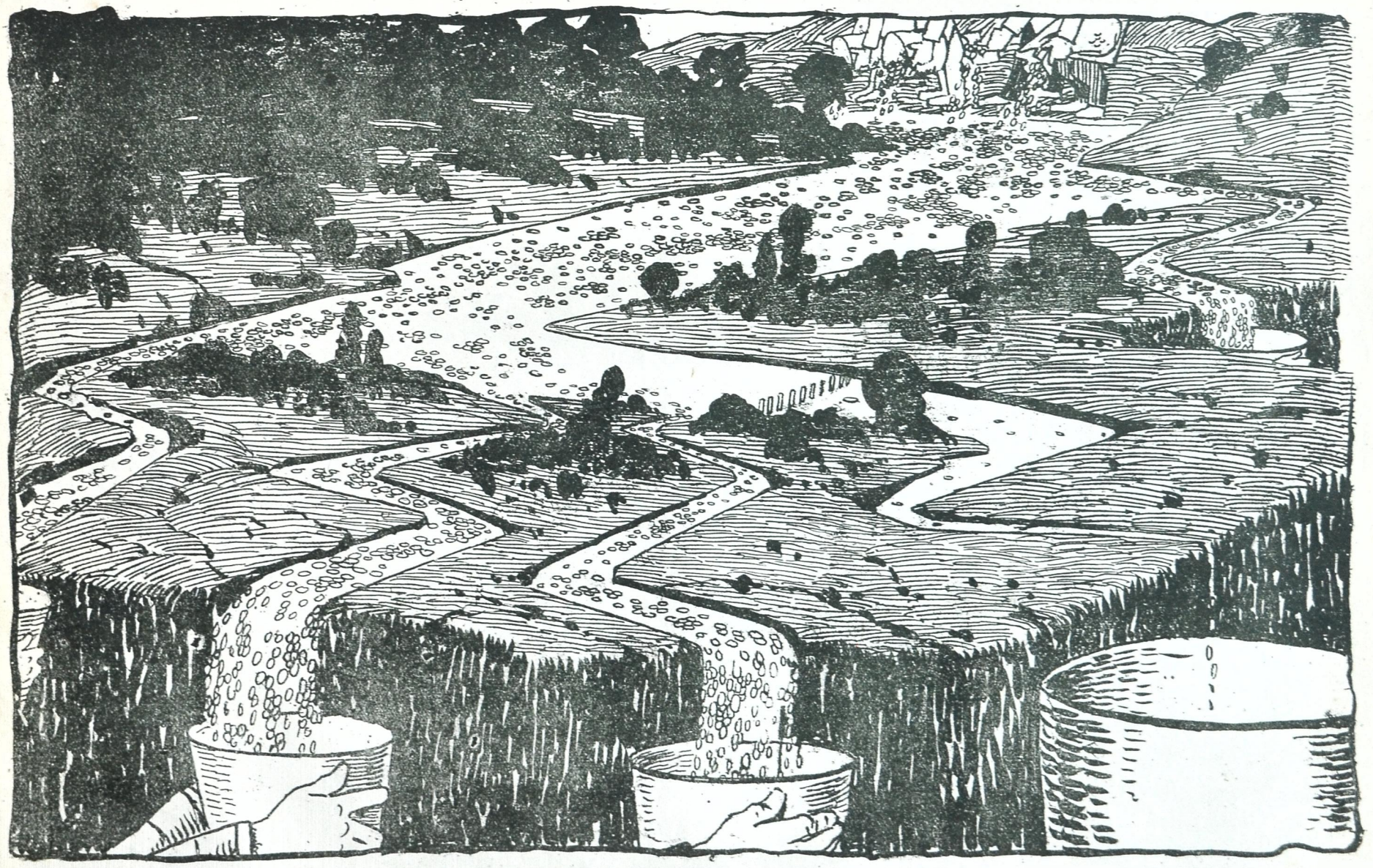

ამ სურათის ახსნა იხილე მე-14 გვერდზე.

ამ სურათის ახსნა იხილე №-14 გვერდზე.